

Definicja. *Permutacją* nazywamy każde wzajemne jednoznaczne przekształcenie $\sigma: X \rightarrow X$ pewnego skończonego zbioru X na siebie. Zbiór wszystkich permutacji zbioru n -elementowego $\{1, \dots, n\}$ oznaczamy S_n .

Twierdzenie. *Zbiór S_n razem z działaniem $\circ: S_n \rightarrow S_n$ składania funkcji jest grupą. Ponadto, jeżeli X jest zbiorem n -elementowym, to zbiór $S(X)$ wszystkich permutacji zbioru X wraz z działaniem składania funkcji stanowi grupę (nazyw. grupą permutacji) izomorficzną z S_n .*

Twierdzenie. *Liczba P_n permutacji zbioru n -elementowego jest równa $n!$.*

Stosujemy konwencję notacyjną: $\sigma: \{1, 2, 3, \dots, n\} \rightarrow \{a_1, a_2, a_3, \dots, a_n\}$

$$\sigma = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & \cdots & n \\ a_1 & a_2 & a_3 & \cdots & a_n \end{pmatrix}$$

Przykład. Składanie permutacji:

$$\sigma = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 \\ 2 & 4 & 3 & 1 & 6 & 5 \end{pmatrix}, \tau = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 \\ 4 & 5 & 1 & 2 & 6 & 3 \end{pmatrix}$$

$$\sigma \circ \tau = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 & 6 \\ 1 & 6 & 2 & 4 & 5 & 3 \end{pmatrix}$$

Twierdzenie. *Składanie permutacji nie jest przemienne*

Definicja. *Nośnikiem permutacji $\sigma: X \rightarrow X$ nazywamy zbiór*

$$\text{supp}(\sigma) = \{x \in X: \sigma(x) \neq x\}.$$

Definicja. Permutacje σ i τ nazywamy *rozłącznymi*, gdy

$$\text{supp}(\sigma) \cap \text{supp}(\tau) = \emptyset.$$

Twierdzenie. *Składanie permutacji rozłącznych jest przemienne.*

Definicja. *Cyklem o długości k nazywamy każdą permutację $\rho: \{1, \dots, k\} \rightarrow \{a_1, \dots, a_k\}$ taką, że $\rho(a_i) = a_{i+1}$ dla $i = 1, \dots, k-1$ oraz $\rho(a_k) = 1$.*

Twierdzenie. *Każdą permutację można przedstawić w postaci złożenia cykli rozłącznych. Rozkład taki jest jednoznaczny z dokładności do kolejności cykli.*

Definicja. Cykl o długości 2 nazywamy *transpozycją*.

Twierdzenie. *Każdy cykl jest złożeniem transpozycji.*

Twierdzenie. *Każda permutacja jest złożeniem transpozycji. Przedstawienie to nie jest jednoznaczne, jednak parzystość liczby transpozycji w każdym takim rozkładzie jest taka sama.*

Definicja. Permutację nazywamy *parzystą*, gdy może zostać przedstawiona w postaci złożenia parzystej liczby transpozycji. Jeżeli permutacja nie jest parzysta to nazywamy ją po prostu permutacją *nieparzystą*.

Definicja. Znakiem permutacji σ nazywamy liczbę

$$\operatorname{sgn}(\sigma) = \begin{cases} +1, & \text{jeżeli } \sigma \text{ jest perm. parzystą,} \\ -1, & \text{jeżeli } \sigma \text{ jest perm. nieparzystą.} \end{cases}$$

Twierdzenie. Znak cyklu długości k jest równy $(-1)^{k-1}$. Znak złożenia permutacji jest równy iloczynowi znaków tych permutacji: $\operatorname{sgn}(\sigma_1 \sigma_2 \cdots \sigma_p) = \operatorname{sgn}(\sigma_1) \cdot \operatorname{sgn}(\sigma_2) \cdot \dots \cdot \operatorname{sgn}(\sigma_p)$.

Uwaga. Permutację σ^{-1} odwrotną do permutacji σ możemy uzyskać zamieniając porządek wierszy. Warto też uporządkować kolumny rosnąco.

Macierzowy zapis permutacji: Permutację $\sigma \in S_n$ można zapisać jako macierz $A^\sigma = [a_{i,j}]_{n \times n}$, dla której wyraz $a_{i,j}$ jest określony następująco

$$a_{i,j} = \begin{cases} 1, & \text{dla } \sigma(i) = j, \\ 0, & \text{dla } \sigma(i) \neq j. \end{cases}$$

Przykład.

Permutacja $\sigma = \begin{pmatrix} 1 & 2 & 3 & 4 & 5 \\ 1 & 4 & 2 & 5 & 3 \end{pmatrix}$ ma macierz:

$$A^\sigma = \begin{bmatrix} 1 & 0 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 1 & 0 \\ 0 & 1 & 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 0 & 1 & 0 & 0 \end{bmatrix}$$

Twierdzenie. Niech σ będzie permutacją zbioru n -elementowego i A^σ będzie macierzą tej permutacji. Wtedy

1. macierz A^σ jest ortogonalna: $(A^\sigma)^T A^\sigma = I$,
2. macierz permutacji σ^{-1} jest transpozycją macierzy permutacji σ , czyli $A^{\sigma^{-1}} = (A^\sigma)^T$.

Twierdzenie. Niech σ, τ będą permutacjami zbioru X , $|X| = n$ i A^σ, A^τ będą odpowiednimi macierzami tych permutacji. Wtedy $A^\tau \cdot A^\sigma = A^{\sigma \circ \tau}$.

Twierdzenie. Znak permutacji jest równy znakowi wyznacznika macierzy tej permutacji.

Uwaga (Permutacyjna definicja wyznacznika macierzy). Wyznacznik macierzy kwadratowej $A = [a_{i,j}]_{n \times n}$ można zdefiniować jako liczbę

$$\sum_{\sigma \in S_n} \left(\operatorname{sgn} \sigma \prod_{i=1}^n a_{i, \sigma(i)} \right) = \sum_{\sigma \in S_n} \operatorname{sgn} \sigma \cdot a_{1, \sigma(1)} a_{2, \sigma(2)} \cdots a_{n, \sigma(n)}.$$